

dr Dorota Miłoszewska
IHiNP UwB, Katedra Polityki Międzynarodowej
SM-5: 30 godzin [ćwiczenia]

Przedmiot: **ROSJA I ZACHÓD WE WZAJEMNYM PRZEKAZIE PROPAGANDOWYM**

TEMATY ZAJEĆ:

- I. Podstawy propagandy
 1. Wyjaśnienie terminu oraz podstawowych pojęć z nim związanych [propaganda biała, szara i czarna]
 2. Formy propagandy i jej skuteczność
 3. Przecistawianie się propagandzie
- II. Związek Radziecki–Zachód – zimnowojenna propaganda
 1. Spór o genezę zimnej wojny – tradycjoniści *versus* rewizjoniści
 2. Radziecka i amerykańska strefa wpływów – walka o prymat w świecie
 3. Broń nuklearna i dialog rozbrojeniowy – „bitwa z czasem”
 4. Kształtowanie się *Nowego Porządku Międzynarodowego* – „nadwyżenie imperialne” i jego skutki
- III. Zimna wojna czy „zimny pokój” – wzajemna dezinformacja
 1. Wartości amerykańskie kontra propaganda rosyjska
 2. Rosyjskie prawo do tzw. bliskiej zagranicy – rosyjski imperializm
 3. Stany Zjednoczone jak hegemon/przywódca „świata zachodniego” i problemy z tym związane
 4. Inteligenta potęga [potęga słów czy oręża]
- IV. Wyższość świata zachodniego nad wartościami rosyjskimi
 1. Amerykańskie przywództwo – *imperium dobra*
 2. Rosja i wojna informacyjna
 3. Stabilność systemu międzynarodowego a „nowa zimna wojna”
- V. Europejska propaganda
 1. Europa jako gwarant stabilności i wolności
 2. Rosja pełna kapitału i pieniędzy – „każdego można kupić”
 3. Wzajemne niezrozumienie i nietolerancja [Europa kontra Rosja]
- VI. USA–Rosja – wzajemna przepaść
 1. Rosyjska wizja świata
 2. Amerykańska wizja świata
 3. „Wielka Europa” kontra „Wielka Eurazja”

VII. Rosyjska siła militarna jako główny wyznacznik potęgi państwa – rosyjski realizm kontra amerykański idealizm

1. Rosyjskie zbrojenia – dylematy Zachodu
2. Rosyjski sektor energetyczny – niebezpieczeństwo energetyczne dla świata
3. „Globalna misja Rosji” – torpedowanie zagranicznych mediów

VIII. Rosyjska cyberstrategia – walka informacyjna i stygmatyzowanie przeciwnika

1. Cyberstrategia jako doskonały środek nacisku politycznego i militarnego
2. Rozwój dyskursu imperialnego [„żywotne interesy rosyjskie”]
3. Społeczeństwo obywatelskie – instytucja fasadowa
4. Cyberkonflikt [cyberwojna] – rosyjska strategia mocarstwowa

IX. Rosyjska ofensywa propagandowa

1. NATO, UE, USA – przeciwdziałanie rosyjskiej propagandzie medialnej
2. Rosja – instrumentalizowanie społeczeństwa

X. Rosja i Zachód – problemy wzajemnego niezrozumienia

1. Zachód na froncie rosyjskiej wojny informacyjnej
2. Aktywność rosyjskich służb specjalnych
3. Chaos informacyjny i wzajemna degrengolada
4. Czy Rosja i Zachód muszą ze sobą walczyć?

ZALICZENIE PRZEDMIOTU

- ćwiczenia: przygotowanie krótkich referatów, aktywność na zajęciach (plus, minus, ocena).

DYŻUR NAUKOWY

- czwartki 13-14.30 [pokój 118/119].

LITERATURA PRZEDMIOTU

- Aleksandrowicz T., *Podstawy walki informacyjnej*, Warszawa 2016.
- Aronson E., Pratkanis A., *Wiek propagandy. Używanie i nadużywanie perswazji na co dzień*, Warszawa 2013.
- Ash G.T., *Wolny świat. Dlaczego kryzys Zachodu jest szansą naszych czasów*, Kraków 2005.
- Bacevich J.A., *Granice potęgi. Kres amerykańskiej wyjątkowości*, Warszawa 2011.
- Baylis J., Smith S., *Globalizacja polityki światowej. Wprowadzenie do stosunków międzynarodowych*, Kraków 2008.
- Bäcker R., *Międzywojenny eurazjatyzm*, „Arcana” 2000, nr 2(32).
- Belmonte A.L., *Selling the American Way: U.S. Propaganda and the Cold War*, Philadelphia 2013.
- Bernays L.E., *Propaganda*, New York 2004.
- Brzeziński Z., *Wielka Szachownica. Główne cele polityki amerykańskiej*, Warszawa 1998.
- Bryła J., *Strefy wpływów w stosunkach międzynarodowych. Aspekty teoretyczne i praktyczne na przykładzie supermocarstw*, Poznań 2002.
- Buchanan J.P., *Dzień Sądu, czyli jak pycha, ideologia i chciwość niszczą Amerykę*, Wrocław 2008.
- *Czas EuroMajdanu*, red. R. Potocki, M. Domagała, D. Miłoszewska, Warszawa 2014.
- Cooper R., *Pęknięcie granic. Porządek i chaos w XXI wieku*, Poznań 2005.
- Darczewska J., *Diabeł tkwi w szczegółach: wojna informacyjna w świetle doktryny wojennej Rosji*, nr 50, V 2015, Warszawa, Ośrodek Studiów Wschodnich.
- Darczewska J., *Wojna informacyjna Rosji z Zachodem. Nowe wyzwanie?*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2015, wydanie specjalne.
- Gaddis L.J., *Strategie powstrzymywania. Analiza polityki bezpieczeństwa narodowego Stanów Zjednoczonych w okresie zimnej wojny*, Warszawa 2007.
- Golka B., *System medialny Stanów Zjednoczonych*, Warszawa 2004.
- Harrel J., *Rosyjska cyberstrategia*, Warszawa 2015.
- Kapuściński R., *Ten Inny*, Kraków 2006.
- Kisielewski A.T., *Schyłek Rosji*, Poznań 2007.
- Kissinger H., *Dyplomacja*, Warszawa 2002.
- *Leksykon współczesnych międzynarodowych stosunków politycznych*, red. J. Bryła, Z. Czachór, W. Malendowski i in., Poznań 2007.
- Lipset M.S., *Wyjątkowość amerykańska – broń obosieczna*, Warszawa 2008.
- Madej Z., *Rosja na progu XXI w.*, „Polityka Wschodnia” 2002, nr 2.

- Miłoszewska D., *Trójplaszczynowa szachownica. Segmentacja "Wielkiej Polityki" w rozważaniach Josepha Nye'a*, Warszawa 2010.
- *Najnowsza historia świata...*, red. A. Patek, J. Rydel, J. J. Węc, Kraków 2000, t. 1-3.
- Nye S.J.Jr, *Soft Power. Jak osiągnąć sukces w polityce światowej*, Warszawa 2007.
- Patrick A.B., *10 przykazań propagandy*, Gliwice 2015.
- Pipes R., *Sowiecka strategia globalna*, [w:] Idem, *Rosja, komunizm i świat*, Kraków 2002.
- *Pokojowa Rewolucja jako instrument zmiany w krajach postkomunistycznych na przełomie XX i XXI wieku*, red. J. Macała, R. Potocki, A. Janiak, Zielona Góra 2006.
- *Roczniki Strategiczne 1995-2018*, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Żyro T., *Ideologia Americana. U źródeł przekonań politycznych*, Warszawa 2002.
- Czasopisma naukowe:
 - „Międzynarodowy Przegląd Polityczny”
 - „Przegląd Politologiczny”
 - „Przegląd Polityczny”
 - „Sprawy Międzynarodowe”
 - „Stosunki Międzynarodowe”
 - „Forum”
- Dzienniki:
 - „Gazeta Wyborcza”
 - „Dziennik” – w tym szczególnie „Europa-Idee” (wyd. sobotnio-niedzielne)
 - „Rzeczpospolita”
- Artykuły w źródłach internetowych oraz portale naukowe.

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

- Bacevich J.A., *American Empire. The Realities and Consequences of U.S. Diplomacy*, Cambridge 2002.
- Benkler Y., Faris R., Roberts H., *Network Propaganda: Manipulation, Disinformation, and Radicalization in American Politics*, Oxford University 2018.
- *Bezpieczeństwo międzynarodowe po zimnej wojnie*, red. R. Zięba, Warszawa 2008.
- Bryc A., *Rosja w XXI wieku: gracz światowy czy koniec gry?*, Warszawa 2008.
- Dębski S., *Geopolityczna przyszłość Rosji*, „Arcana” 1998, nr 1 (19).
- Friedman L.T., *Świat jest płaski. Krótka historia XXI wieku*, Poznań 2006.
- Głowiński M., *Zła mowa. Jak nie dać się propagandzie*, Warszawa 2016.
- Kaplan D.R., *The Revenge of Geography: What the Maps Tells US About Coming Conflicts and the Battle Against Fate*, New York 2012.
- Kapuściński R., *Ten Inny*, Kraków 2006.
- Rajczyk R., *Nowoczesne wojny informacyjne*, Warszawa 2016.
- Szalkiewicz W., Sokołowski M., *Inżynierowie społeczni. Technologie zdobywania władzy. Studia nad manipulacją i propagandą*, Warszawa 2017.
- Thomson O., *Historia propagandy*, Warszawa 2001.
- Żyromski M., *Propaganda w systemach totalitarnych*, Poznań 2015.